

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

2025

Opetussuunnitelma

Musiikin taiteen perusopetus

PIANO, klassinen ja rytmimusiikki

**Pirkan opiston
musiikkiopisto 2025**

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala

Sisällys

Johdanto	3
Pianon aineopetussuunnitelma	3
Työtavat	3
Soittotunnit	4
Opinnäytteet	4
Painotus	4
Arviointi	5
Opinnäytteen arviointi	6
Taitotaulut	7

Johdanto

Pirkan taiteen perusopetuksen yleinen osa on tehty taidekoulujen (Kuvataidekoulu, Musiikkiopisto, Tanssikoulu, Teatterikoulu) yhteiseksi, monitaiteellisuutta toteuttavaksi kokonaisuudeksi, jolle aine- ja soitinkohtaiset opetussuunnitelmat perustuvat.

Tämä Pianon aineopetussuunnitelma on laadittu Pirkan opiston musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta varten.

Taitotaulun tarkoituksena on olla oppimisen ja arvioinnin apuväline, jota oppilas käyttää yhteistyössä opettajan kanssa.

Pianon aineopetussuunnitelma

Oppilas voi valita oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot opintojen edetessä. Aluksi oppilas tutustuu valitsemaansa soittimeen, kehittää opettajan ohjauksessa sen perustaitoja ja etsii musiikillista identiteettiään. Opintojen tarkoituksena on luoda edellytys elinikäiseen musiikkiharrastukseen ja kehittää ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja.

Perustasolla oppilas harjoittelee säännöllisesti, tutustuu soittimensa mahdollisuuksiin, musiikin tyyliin ja monipuolisesti eri musiikkiteoksiin, osallistuu yhteismusisointiin ja musiikin hahmottamisen kursseihin, konserttivalmiuksien kehittämiseen, improvisointiin ja säveltämiseen käytännön musisoinnin ja musiikkiteknologian keinoin.

Syventävissä opinnoissa oppilas keskittyy valinnaisaineiden tunneilla esim. solistimuusikon, orkesteri- tai bändimuusikon taitoihin. Valinnaisaineita opiskellaan jo perustasolla.

Työtavat

Pitkäjänteisellä harjoittelulla ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä arviointilautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi ja valinnaisaineet ovat oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikki voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta.

Oppilasta totutetaan yhteismusisointiin heti opintojen alusta alkaen. Suosituksena on, että opettaja jakaa soittotunteihin käytettävää aikaa harkintansa mukaan samanaikaisopetukseen ja muuhun ryhmämusisointiin. 30 minuutin soittotunti

voidaan yhdistää toisen oppilaan tuntiin, jolloin soittotuntiin sisältyy toisen kuuntelua, yhteissoittoa ja yksityisopetusta.

Syventävien opintojen päätteeksi oppilas tekee opintojensa lopuksi päättötyön, joka voi olla esim. äänite, sävelletty teos, konsertti, kirjallinen työ tai muu poikkitaiteellinen projekti.

Opinnäytteeseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Soittotunnit

Opintojen aloitusvaihe	30 minuuttia
Perusopinnot, opinnäyte 1 ja 2 suoritettu	45 minuuttia
Perusopinnot, opinnäyte 3 suoritettu	60 minuuttia
Syventävät opinnot	60 minuuttia

Opinnäytteet

Opinnäytteet valmentavat oppilasta harjoittelemaan päämäärätietoisesti ja opettavat muodostamaan ja hallitsemaan esiintymiskokonaisuuksia. Suoritus voidaan toteuttaa myös konserttina, jonka lisäarvona on oppiminen aidossa esiintymistilanteessa.

Opinnäytteen arviointiryhmässä on opiston päätöksen mukaan esimerkiksi

1: oma opettaja + kollega

2: oma opettaja + yksi / kaksi kollegaa

3: oma opettaja + kaksi kollegaa

Syventävien opintojen päättötyö: oma opettaja + kolme kollegaa

Painotus

Oppilaat voivat suuntautua jo perustasolla oppijan, opettajan ja suunnittelijan yhteisen harkinnan tuloksena rytmimusiikkiin tai klassiseen musiikkiin. Painotuksen valitseminen on mahdollista myös opintojen alussa soittimesta riippuen. Oppilas tutustuu opetussuunnitelmaan ja taitotavoitteisiin yhdessä oman opettajan kanssa ja asettaa tavoitteensa vuosittain oppilaan lähtökohdat huomioiden.

Rytmimusiikin painotus sisältää mm. pop-, jazz-, elokuva-, peli-, teatteri- ja kansanmusiikin, musiikkiteknologian sekä bändit.

Klassinen painotus sisältää klassisen musiikin lisäksi vapaavalintaista ohjelmistoa sekä pianistien yhteismusisointiryhmät, lasten ja nuorten laulustudion, kuoron sekä kamarimusiikin.

Opinnoissa oppilaan omien lähtökohtien ja kykyjen kautta oppilas oppii aluksi käytännön muusikon perustaitoja. Myöhemmin hän osaa itsenäisesti valita suuntautumisvaihtoehtoja (klassinen - rytmimusiikki) oman opintopolkunsa kurssikokonaisuudet.

Instrumenttiopinnot ja itsenäinen harjoittelu ovat opinnoissa edelleen tärkein oppimisen perusta, mutta yhteismusisoinnin merkitys ja oppilaan vapaus vaikuttaa omaan tapaansa musisoida kasvaa.

Arviointi

Oppimisen ja opettamisen arviointi tehdään aina myönteisessä hengessä, jossa arvioidaan vain työskentelyä ja oppimisen karttumista. Arviointi tehdään sanallisesti, jossa arvioidaan:

- instrumentin hallintaa
- harjoittelua ja oppimista
- musiikin hahmottamista
- luovia taitoja
- yhteissoittoa
- esiintymisvalmiuksia

Arvioinnin tarkoituksena on tukea opintojen edistymistä ja antaa oikeaa tietoa oppilaan osaamisesta. Opintojen lopussa arvioinnit liitetään päättötodistukseen.

Soitonopettaja ja oppilas sekä sopimuksen mukaan oppilaan huoltajat käyvät lukuvuoden alussa keskustelun, jossa sovitaan yhteisesti lukuvuoden työn tavoitteista.

Yhteismusisoinnista ja mahdollisista valinnaiskursseista annetaan lukuvuosittain osallistumismerkintä, johon voi liittyä sanallinen arviointi.

Opinnäytteen arviointi

Arvioinnin opinnäytteestä antaa oma opettaja ja yksi saman aineen opettaja. Arviointi annetaan sanallisesti. Arvioinnin pohjana käytetään taitotaulukkoa.

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan **sanallinen arvio** oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohteisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Taitotaulut

ALKEET	
TAVOITE / TOIMINTA	SISÄLTÖ
SOITTIMEN HALLINTA	Soittimeen tutustuminen, äänen tuottaminen • Oppilas tutustuu pianon rakenteeseen. Hän saa kokemuksen siitä, kuinka kosketus tuottaa äänen sekä siihen, kuinka pedaali vaikuttaa äänen kestoon Soittamisen perusteet • Oppilas löytää luontevan soittoasennon. Hän opettelee tunnistamaan itselleen sopivan penkin korkeuden sekä istumaetäisyyden ja -asennon. Hän oppii käsien (sormenpäiden, ranteiden ja käsivarsien) tarkoituksenmukaista käyttöä soittaessaan. Hän oppii yhdistämään eri äänenlaatuja erilaisiin kosketustapoihin.
	MuHan perusteet • Oppilas oppii lukemaan yksinkertaista nuottitekstiä • Oppilas saa kokemuksia sykkeen, rytmin ja äänen korkeuden vaihteluista oman soittonsa kautta. Hän tutustuu rytmin käsittelyyn, peruspulssin hahmottamiseen ja tavallisimpiin tahtilajeihin. • Oppilas oppii perusnyanssit. Hän oppii tekemään yksinkertaisia tulkintoja opettelemistaan kappaleista. • Oppilas opettelee ulkoa soittamista. • Yleisvaikutelma Oppilas on keskittynyt ja soittoaan kuunteleva.
LUOVAT TAIDOT	Improvisoinnin ja säveltämisen soitinkohtaiset perusteet • Oppilas tutustuu yksinkertaiseen improvisointiin soittamalla yhdessä opettajansa kanssa ja myöhemmin yksin. Muut luovat taidot • Oppilas tutustuu eri pianomusiikin tyyleihin • Oppilasta kannustetaan oman musiikin tuottamiseen • Oppilas opettelee kuulonvaraista soittamista
YHTEISSOITTO	Soitinkohtaiset • Yhteissoitto Oppilas soittaa nelikätisesti oman opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Hän musisoi mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös muiden instrumenttien kanssa • Hän pyrkii hyvään vuorovaikutukseen toisen soittajan kanssa ja osaa kuunnella myös muita.

	Hän ymmärtää oman osuutensa kokonaisuudesta ja toimii ryhmän jäsenenä
ESIINTYMIS- VALMIUDET	Kuuntelu - Oppilas opettelee oman soiton keskittyvään kuunteluun Musiikin ilmentäminen - Oppilas ilmaisee musiikkia taitotasonsa mukaisesti Konserttitilanteet - Oppilas saa mahdollisuuksia oman taitotasonsa mukaisen ohjelmiston esittämiseen ja näin kokemuksia esiintymistilanteista Hän saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen sekä esiintymistilanteen hallintaan Itsearviointi - Oppilaalla on mahdollisuus käydä esiintymistilanne läpi opettajansa kanssa esiintymisen jälkeen, ja tehdä oma arvio esiintymisestään
HARJOITTELU JA OPPIMINEN	Oppilaan motivointi ja taustatuki - Oppilas saa soittaa itseään motivoivaa ja kehittävää ohjelmistoa - Oppilas saa oppia hyvässä, rakentavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä Säännöllinen harjoittelu - Oppilas ja huoltajat etsivät yhdessä säännöllisen harjoitteluajan arjesta. - Oppilaalle opetetaan harjoittelutekniikkaa - Oppilas saa kokemuksia harjoittelun merkityksestä ja ymmärrystä harjoittelun merkityksestä osana edistymistä Opittujen taitojen ylläpitäminen - Oppilas saa soittaa opittuja teknisiä taitoja ylläpitävää monipuolista ohjelmistoa Tavoitteiden asettaminen opettajan kanssa - Oppilas oppii arvioimaan tuetusti omaa oppimistaan ja asettamaan sen perusteella tavoitteita soitolleen

1		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITIN-TUNTEMUS JA SOITTO-TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	Soittamisen perusteet Oppilas pyrkii ylläpitämään alkeisopinnoissa opeteltua luontevaa soittoasentoa
MUSIIKIN HAHMOTTA-MINEN		MuHan perusteet - Oppilas oppii lukemaan haastavampaa nuottitekstiä - Oppilas saa kokemuksia monipuolisemmista rytmeistä ja tempoista. - Oppilas saa valmiuksia fraseeraukseen - Oppilas oppii hienovaraisempia nyansseja ja niiden käyttöä Hän oppii ilmaisemaan rohkeammin opettelemiensa kappaleiden luonnetta ja tunnelmaa - Oppilas oppii kappaleita ulkoa - Oppilas oppii yksinkertaisia muotorakenteita - Yleisvaikutelma - Oppilas on keskittynyt ja soittoaan kuunteleva.
LUOVAT TAIDOT		Improvisoinnin ja säveltämisen soitinkohtaiset perusteet - Oppilas improvisoi soittamalla sekä yhdessä opettajansa kanssa että yksin. Häntä rohkaistaan improvisoimaan omista aiheistaan Muut luovat taidot - Oppilas tutustuu eri pianomusiikin tyyleihin - Oppilasta kannustetaan oman musiikin tuottamiseen
YHTEISSOITTO		Soitinkohtaiset - Yhteissoitto - Oppilas soittaa nelikätisesti oman opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Hän musisoi mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös muiden instrumenttien kanssa - Hän jatkaa ensimmäisenä vuonna omaksumiensa asioiden soveltamista yhteissoitossa
ESIINTYMIS-VALMIUDET		Kuuntelu - Oppilas opettelee oman soiton keskittyvään kuunteluun Musiikin ilmentäminen - Oppilas ilmaisee musiikkia taitotasonsa mukaisesti Konserttitilanteet - Oppilas saa mahdollisuuksia oman taitotasonsa mukaisen ohjelmiston esittämiseen ja näin uusia kokemuksia esiintymistilanteista - Hän saa ohjausta esiintymistilanteen hallintaan. Itsearviointi - Oppilaalla on mahdollisuus käydä esiintymistilanne läpi opettajansa kanssa esiintymisen jälkeen, ja tehdä oma arvio esiintymisestään

HARJOITTELU JA OPPIMINEN	Oppilaan motivointi ja taustatuki • Oppilas saa soittaa itseään motivoivaa ja kehittävää ohjelmistoa • Oppilas saa oppia hyvässä, rakentavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä Säännöllinen harjoittelu • Oppilas ja huoltajat etsivät yhdessä säännöllisen harjoitteluajan arjesta. • Oppilasta kannustetaan entistä itsenäisempään harjoitteluun • Oppilaalle opetetaan harjoittelutekniikkaa • Oppilas saa kokemuksia harjoittelun merkityksestä ja ymmärrystä harjoittelun merkityksestä osana edistymistä Opittujen taitojen ylläpitäminen • Oppilas saa soittaa opittuja teknisiä taitoja ylläpitävää monipuolista ohjelmistoa Tavoitteiden asettaminen opettajan kanssa • Oppilas oppii arvioimaan tuetusti omaa oppimistaan ja asettamaan sen perusteella tavoitteita soitolleen
OPINNÄYTE	ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ
	Sisältö • Ennen opinnäytteensä antamista, oppilaalla suositellaan olevan soitettuna erityyppisiä kappaleita eri aikakausilta. Lisäksi ohjelmassa suositellaan olevan teknisiä tai etydin omaisia kappaleita tai sormiharjoituksia, sekä kotimaista ohjelmistoa. Suositellaan tutustumista myös suomalaisiin kansanlauluihin sekä aikamme musiikkiin ja sen notaatioon. • Oppilas harjoittelee 6 vapaavalintaista asteikkoa kahden oktaavin laajuudelta, kädet yhdessä tai erikseen; kolmisoinnut kahden oktaavin alueelta kädet yhdessä tai erikseen; sekä yhden vapaavalintaisen kadenssin. Kadenssin voi halutessaan opetella valssi- tai humppakompilla. Suositellaan tutustumista kaikkiin kolmeen kadenssiin (liite). Opinnäyte • Opinnäyte voi olla konsertti ja kirjallinen työ, sävellys, äänite, monitaiteellinen projekti tai muu suoritus. Sen tulee kuitenkin sisältää oppilaan soittamana 3 eri tyylistä pianokappaletta. • Suositellaan, että ohjelmisto soitetaan lähtökohtaisesti ulkoa. • Yhden kappaleista on oltava nopeatempoinen. • Yksi kappaleista voi olla oma sävellys. • Suoritus voi sisältää kappaleiden lisäksi myös improvisaatiota. • Ohjelman suositellaan sisältävän yhteismusisointia. Yhteismusisointikappale soitetaan nuoteista. • Opinnäyte voidaan suorittaa esim. matineassa. • Kappaleiden kesto max. 7min Tekninen osa

	• Opinnäytteeseen sisältyy myös tekninen osa: asteikot sekä opettajan arvion mukaan joko prima vista tai omaksumistehtävä. • Teknisen osan voi halutessaan suorittaa eri ajankohtana. Tekninen osa suoritetaan tuolloin kokonaisuudessaan (asteikot, prima vista/omaksumistehtävä). Tekninen osa suoritetaan puolen vuoden sisällä ohjelmisto-osuuteen nähden. • Asteikot Teknisen osan suorituksessa oppilaalta kysytään kaksi asteikkoa, jotka ilmoitetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen. • Prima vista Alkeistason kappale. • Omaksumistehtävä Tasoltaan helppo 1-tasoinen kappale, annetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen.
--	--

2		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITIN-TUNTEMUS JA SOITTO-TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	Soittamisen perusteet • Oppilas pyrkii ylläpitämään aiemmissa opinnoissa opeteltua luontevaa soittoasentoa
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN JA MUSIIKKI-TEKNOLOGIA		MuHan perusteet • Oppilas oppii lukemaan yhä haastavampaa nuottitekstiä • Oppilas saa kokemuksia aiempaa monipuolisemmista rytmeistä ja tempoista sekä agogiikasta • Oppilas oppii fraseeraamaan aiempaa monipuolisemmin ja tarkemmin • Oppilas oppii hienovaraisempia nyansseja ja niiden käyttöä • Hän oppii ilmaisemaan aiempaa rohkeammin • Oppilas opettelee kappaleiden luonnetta ja tunnelmaa • Oppilas opettelee eri aikakausien tyylinmukaista tulkintaa • Oppilas oppii laajempia muotorakenteita • Yleisvaikutelma Oppilas on keskittynyt ja soittoaan kuunteleva.
LUOVAT TAIDOT		Improvisoinnin ja säveltämisen soitinkohtaiset perusteet • Oppilas improvisoi soittamalla sekä yhdessä opettajansa kanssa että yksin. Häntä rohkaistaan improvisoimaan omista aiheistaan Muut luovat taidot • Oppilas tutustuu eri pianomusiikin tyyleihin • Oppilasta kannustetaan oman musiikin tuottamiseen • Oppilas oppii kappaleita ulkoa • Oppilas opettelee yksinkertaisia säestystapoja • Oppilas oppii musiikin kuuntelua ja opettelee hakemaan itselleen mieluista musiikkia
YHTEISSOITTO		Soitinkohtaiset • Yhteissoitto Oppilas soittaa nelikätisesti oman opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Hän musisoi mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös muiden instrumenttien tai instrumenttiryhmien kanssa • Hän jatkaa ensimmäisinä vuosina omaksumiensa asioiden soveltamista yhteissoitossa
ESIINTYMIS-VALMIUDET		Kuuntelu • Oppilas opettelee edelleen oman soiton keskittyvään kuunteluun Musiikin ilmentäminen • Oppilas ilmaisee musiikkia taitotasonsa mukaisesti

	• Oppilas saa mahdollisuuksia oman taitotasonsa mukaisen ohjelmiston esittämiseen ja näin uusia kokemuksia esiintymistilanteista • Hän saa ohjausta esiintymistilanteen hallintaan. Itsearviointi • Oppilaalla on mahdollisuus käydä esiintymistilanne läpi opettajansa kanssa esiintymisen jälkeen, ja tehdä oma arvio esiintymisestään
HARJOITTELU JA OPPIMINEN	Oppilaan motivointi ja taustatuki • Oppilas saa soittaa itseään motivoivaa ja kehittävää ohjelmistoa • Oppilas saa oppia hyvässä, rakentavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä Säännöllinen harjoittelu • Oppilasta kannustetaan säännölliseen harjoitteluun, huoltajia tarvittaessa harjoitteluajan etsimiseen arjesta. • Oppilasta kannustetaan itsenäiseen harjoitteluun • Oppilaalle opetetaan harjoittelutekniikkaa • Oppilas saa kokemuksia harjoittelun merkityksestä ja ymmärrystä harjoittelun merkityksestä osana edistymistä Opittujen taitojen ylläpitäminen • Oppilas saa soittaa opittuja teknisiä taitoja ylläpitävää monipuolista ohjelmistoa Tavoitteiden asettaminen opettajan kanssa • Oppilas oppii arvioimaan tuetusti omaa oppimistaan ja asettamaan sen perusteella tavoitteita soitolleen
OPINNÄYTE	ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ Sisältö • Ennen opinnäytteensä antamista, oppilaalla suositellaan olevan soitettuna erityyppisiä kappaleita eri aikakausilta. Lisäksi ohjelmassa suositellaan olevan teknisiä tai etydin omaisia kappaleita tai sormiharjoituksia sekä kotimaista ohjelmistoa. Suositellaan tutustumaan myös suomalaiseen kansanmusiikkiin sekä klassiseen nykymusiikkiin sekä sen notaatioon. • Oppilas tutustuu kromaattiseen asteikkoon • Oppilas harjoittelee 8 vapaavalintaista asteikkoa neljän oktaavin laajuudelta, kädet yhdessä; kolmisoinnut neljän oktaavin alueelta kädet yhdessä; sekä kadenssit kaikissa käänöksissään. Opinnäyte • Opinnäyte voi olla konsertti ja kirjallinen työ, sävellys, äänite, monitaiteellinen projekti tai muu suoritus. Sen tulee kuitenkin sisältää oppilaan soittamana 4 eri tyylistä pianokappaletta. • Suositellaan, että ohjelmisto soitetaan ulkoa. • Yhden kappaleista on oltava nopeatempoinen. • Yksi kappaleista voi olla oma sävellys.

		• Suoritus voi sisältää kappaleiden lisäksi myös improvisaatiota. • Ohjelman suositellaan sisältävän yhteismusisointia. Yhteismusisointikappale soitetaan nuoteista. • Opinnäyte voidaan suorittaa esim. matineassa. • Kappaleiden kesto max. 10min Tekninen osa • Opinnäytteeseen sisältyy myös tekninen osa: asteikot, opettajan arvion mukaan joko prima vista tai omaksumistehtävä, sekä säestystehtävä. • Teknisen osan voi halutessaan suorittaa eri ajankohtana. Tekninen osa suoritetaan tuolloin kokonaisuudessaan (asteikot, prima vista/omaksumistehtävä sekä säestystehtävä). Tekninen osa suoritetaan puolen vuoden sisällä ohjelmisto-osuuteen nähden. • Asteikot Teknisen osan suorituksessa oppilaalta kysytään kaksi asteikkoa, jotka ilmoitetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen. • Prima vista Opinnäyte 1 -tasoinen kappale. • Omaksumistehtävä Helppo 2 -tasoinen kappale, annetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen. • Säestystehtävä Oppilas valmistaa paikan päällä säestyksen melodiaan. Säestystavoista valittavana ovat tasajakoinen (humppa), kolmijakoinen (valssi/jazzvalssi) sekä yksi vapaavalintainen komppi; 3+3+2 -komppi, beat- tai murtosointukomppi. Säestystehtävä soitetaan yhdessä oppilaan valmistamista (8) sävellajista.

3		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITIN-TUNTEMUS JA SOITTO-TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	Soittamisen perusteet • Oppilas pyrkii ylläpitämään aiemmissa opinnoissa opeteltua luontevaa soittoasentoa ja ymmärtää ergonomisen soittotavan ja kehonhallinnan merkityksen soittoleen.
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN JA MUSIIKKI-TEKNOLOGIA		MuHan perusteet • Oppilas oppii lukemaan yhä haastavampaa nuottitekstiä • Oppilas saa kokemuksia aiempaa monipuolisemmista rytmeistä ja tempoista sekä agogiikasta • Oppilas oppii fraseeraamaan aiempaa monipuolisemmin ja tarkemmin • Oppilas oppii hienovaraisempia nyansseja ja niiden käyttöä • Hän oppii ilmaisemaan aiempaa rohkeammin opettelemiensä kappaleiden luonnetta ja tunnelmaa • Oppilas osaa ilmentää eri aikakausia tyylinmukaisesti • Oppilas oppii hahmottamaan entistä laajempia muotorakenteita sekä suurempia kokonaisuuksia • Oppilas osaa soittaa kappaleita ulkoa. • Yleisvaikutelma • Oppilas on keskittynyt, eläytyvä ja soittoaan kuunteleva.
LUOVAT TAIDOT		Improvisoinnin ja säveltämisen soitinkohtaiset perusteet • Oppilas improvisoi soittamalla sekä toisen soittajan kanssa että yksin. Häntä rohkaistaan improvisoimaan omista aiheistaan Muut luovat taidot • Oppilas tutustuu syvemmin eri pianomusiikin tyyleihin ja ominaispiirteisiin • Oppilasta kannustetaan oman musiikin tuottamiseen • Oppilas osaa säestää soitnumerkeistä sujuvasti ja säestystapoja soveltaen. • Oppilas oppii musiikin kuuntelua ja opettelee hakemaan itselleen mieluista musiikkia • Oppilas saa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen
YHTEISSOITTO		Soitinkohtaiset • Yhteissoitto Oppilas soittaa nelikätisesti oman opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Hän musisoi mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös muiden instrumenttien tai instrumenttiryhmien kanssa • Hän jatkaa ensimmäisinä vuosina omaksumiensa asioiden soveltamista yhteissoitossa
ESIINTYMIS-VALMIUDET		Kuuntelu • Oppilas opettelee edelleen oman soiton keskittyyään kuunteluun

	Musiikin ilmentäminen • Oppilas ilmaisee musiikkia elävästi Konserttitilanteet • Oppilas saa mahdollisuuksia oman taitotasonsa mukaisen ohjelmiston esittämiseen ja näin uusia kokemuksia esiintymistilanteista. • Hän saa edelleen ohjausta esiintymistilanteen hallintaan. Itsearviointi • Oppilaalla on mahdollisuus käydä esiintymistilanne läpi opettajansa kanssa esiintymisen jälkeen, ja tehdä oma arvio esiintymisestään
HARJOITTELU JA OPPIMINEN	Oppilaan motivointi ja taustatuki • Oppilas saa soittaa itseään motivoivaa ja kehittävää ohjelmistoa • Oppilas saa oppia hyvässä, rakentavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä Säännöllinen harjoittelu • Oppilasta kannustetaan säännölliseen harjoitteluun ja harjoitteluajan etsimiseen arjesta. • Oppilas harjoittelee itsenäisesti • Oppilaalle opetetaan harjoittelutekniikkaa • Oppilas saa edelleen kokemuksia harjoittelun merkityksestä ja ymmärrystä harjoittelusta osana edistymistä Opittujen taitojen ylläpitäminen • Oppilas saa soittaa opittuja teknisiä taitoja ylläpitävää monipuolista ohjelmistoa Tavoitteiden asettaminen opettajan kanssa • Oppilas oppii arvioimaan omaa oppimistaan ja asettamaan sen perusteella tavoitteita soitolleen
OPINNÄYTE	ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ Sisältö • Ennen opinnäytteensä antamista, oppilaalla suositellaan olevan soitettuna erityyisiä kappaleita eri aikakausilta. Kappaleiden muotojen suositellaan olevan edellisen opinnäytteen ohjelmassa soitettujen kappaleiden muotoja laajempia. Lisäksi ohjelmassa suositellaan olevan teknisiä tai etydin omaisia kappaleita tai sormiharjoituksia sekä kotimaista ohjelmistoa. Suositellaan tutustumista klassiseen nykymusiikkiin ja sen notaatioon. • Oppilas harjoittelee 10 vapaavalintaista asteikkoa neljän oktaavin laajuudelta, kädet yhdessä; kolmisoinnut neljän oktaavin alueelta kädet yhdessä; sekä kadenssit kaikissa käänöksissään. Opinnäyte • Opinnäyte voi olla konsertti ja kirjallinen työ, sävellys, äänite, monitaiteellinen projekti tai muu suoritus. Sen tulee kuitenkin sisältää oppilaan soittamana 4 eri tyylistä pianokappaletta. • Ohjelmisto soitetaan lähtökohtaisesti ulkoa.

- Yhden kappaleista on oltava nopea etydi tai etydin omainen.
- Yhden kappaleista tulee olla laajamuotoinen (kaksi osaa/nopea ja hidas osa) vapaavalintaiselta aikakaudelta
- Yksi kappaleista voi olla oma sävellys.
- Suoritus voi sisältää kappaleiden lisäksi myös improvisaatiota.
- Ohjelman suositellaan sisältävän yhteismusisointia. Yhteismusisointikappale soitetaan nuoteista.
- Opinnäyte voidaan suorittaa esim. matineassa.
- Kappaleiden kesto max. 20min

Tekninen osa

- Opinnäytteeseen sisältyy myös tekninen osa: asteikot, opettajan arvion mukaan joko prima vista tai omaksumistehtävä, sekä säestystehtävä.
- Teknisen osan voi halutessaan suorittaa eri ajankohtana. Tekninen osa suoritetaan tuolloin kokonaisuudessaan (asteikot, prima vista/omaksumistehtävä sekä säestystehtävä). Tekninen osa suoritetaan puolen vuoden sisällä ohjelmisto-osuuteen nähden.
- Asteikot
Teknisen osan suorituksessa oppilaalta kysytään kaksi asteikkoa, jotka ilmoitetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen.
- Prima vista
Opinnäyte 2 -tasoinen kappale.
- Omaksumistehtävä
Helppo 2-tasoinen kappale, annetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen.
- Säestystehtävä
Oppilas saa ilmentää säestystehtävässä tämänhetkistä osaamistaan omavalintaisella kompilla. Säestystehtävä soitetaan yhdessä oppilaan valmistamista (10) sävellajista.

SYVENTÄVÄT		
TAVOITE / TOIMINTA		SISÄLTÖ
SOITIN-TUNTEMUS JA SOITTO-TEKNIikka	H A R J O I T T E L U J A O P P I M I N E N	Soittotekniikka • Oppilas pyrkii ylläpitämään aiemmissa opinnoissa opeteltua luontevaa soittoasentoa ja ymmärtää ergonomisen soittotavan ja kehonhallinnan merkityksen soittoleen. • Oppilas käyttää monipuolisesti ja hienovaraisesti eri kosketustapoja ja säätelee niitä sujuvasti halutun kuulokuvan mukaisesti • Oppilas käyttää vapaasti käsivarsiaan ja säätelee sujuvasti kädenpainoaan.
MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN JA MUSIIKKI-TEKNOLOGIA		MuHan perusteet • Oppilas oppii lukemaan yhä haastavampaa nuottitekstiä • Oppilas saa kokemuksia monipuolisemmista rytmeistä ja tempoista sekä agogiikasta • Oppilas oppii fraseeraamaan aiempaa monipuolisemmin ja tarkemmin • Oppilas oppii entistä hienovaraisempia nyansseja ja niiden käyttöä Hän oppii ilmaisemaan aiempaa rohkeammin opettelemiensa kappaleiden luonnetta ja tunnelmaa • Oppilas oppii hahmottamaan entistä laajempia muotorakenteita sekä suurempia kokonaisuuksia • Oppilas osaa soittaa kappaleita ulkoa • Yleisvaikutelma Oppilas on keskittynyt, eläytyvä ja soittoaan kuunteleva.
LUOVAT TAIDOT		Improvisoinnin ja säveltämisen soitinkohtaiset perusteet • Oppilas improvisoi halutessaan soittamalla sekä toisen soittajan kanssa että yksin. Häntä rohkaistaan improvisoimaan omista aiheistaan Muut luovat taidot • Oppilas vahvistaa perusopintojensa aikana rakentunutta omaa soittajakuvaansa ja hakee myös itse sitä tukevaa ohjelmistoa ja musiikkia • Oppilas saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
YHTEISSOITTO		Soitinkohtaiset • Yhteissoitto Oppilas soittaa nelikätisesti oman opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Hän musisoi mahdollisuuksien mukaan yhdessä myös muiden instrumenttien tai instrumenttiryhmien kanssa • Hän jatkaa perusopinnoissa omaksumiensa asioiden soveltamista yhteissoitossa

ESIINTYMIS- VALMIUDET	Kuuntelu • Oppilas kuuntelee soittoaan keskittyneesti Musiikin ilmentäminen • Oppilas ilmaisee musiikkia elävästi ja omakohtaisesti Konserttitilanteet Oppilas saa mahdollisuuksia oman taitotasonsa mukaisen ohjelmiston esittämiseen. Hän saa edelleen ohjausta esiintymistilanteen hallintaan. Itsearviointi • Oppilaalla on mahdollisuus käydä esiintymistilanne läpi opettajansa kanssa esiintymisen jälkeen, ja tehdä oma arvio esiintymisestään
HARJOITTELU JA OPPIMINEN	Oppilaan motivointi ja taustatuki • Oppilas saa soittaa omaa soittajakuvaansa tukevaa ja kehittävää ohjelmistoa • Oppilas saa oppia hyvässä, rakentavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä Säännöllinen harjoittelu • Oppilas harjoittelee itsenäisesti • Oppilaalle opetetaan harjoittelutekniikkaa • Oppilas saa edelleen kokemuksia harjoittelun merkityksestä ja ymmärrystä harjoittelusta osana edistymistä Opittujen taitojen ylläpitäminen • Oppilas saa soittaa opittuja teknisiä taitoja ylläpitävää monipuolista ohjelmistoa Tavoitteiden asettaminen opettajan kanssa • Oppilas oppii arvioimaan omaa oppimistaan ja asettamaan sen perusteella tavoitteita soittoleen
PÄÄTTÖTYÖ	ESITYSTAPA JA SISÄLTÖ Sisältö • Ennen päättötyönsä antamista, oppilaalla suositellaan olevan soitettuna laaja, omaa soittajakuvaan ilmentävä ja tukeva ohjelmisto. • Oppilas harjoittelee kaikki asteikot neljän oktaavin laajuudelta, kädet yhdessä; kolmisoinnut neljän oktaavin alueelta kädet yhdessä; sekä kadenssit kaikissa käännöksissään. Halutessaan mollit voi soittaa jazz-molleina. Opinnäyte • Opinnäyte voi olla konsertti ja kirjallinen työ, sävellys, äänite, monitaiteellinen projekti tai muu suoritus. Sen tulee kuitenkin sisältää oppilaan soittamana noin 20min mittainen tai noin kuuden kappaleen laajuinen piano-osuus. • Suositellaan, että ohjelmisto soitetaan lähtökohtaisesti ulkoa. • Kappaleiden tulee ilmentää soittajaa mahdollisimman monipuolisesti. • Yksi kappaleista voi olla oma sävellys.

	• Suoritus voi sisältää kappaleiden lisäksi myös improvisaatiota. • Ohjelman suositellaan sisältävän yhteismusisointia. Yhteismusisointikappale soitetaan nuoteista. • Opinnäyte voidaan suorittaa esim. matineassa. Tekninen osa • Opinnäytteeseen sisältyy myös tekninen osa: asteikot ja omaksumistehtävä. Teknisen osan voi halutessaan suorittaa eri ajankohtana. Tekninen osa suoritetaan tuolloin kokonaisuudessaan (asteikot ja omaksumistehtävä). Tekninen osa suoritetaan puolen vuoden sisällä ohjelmistosuuteen nähden. • Teknisen osan suorituksessa oppilaalta kysytään kaksi asteikkoa, joita ei ilmoiteta etukäteen. • Omaksumistehtävä on opinnäyte 3 -tasoinen kappale, annetaan oppilaalle 2 viikkoa etukäteen
--	--

PIRKAN OPISTO

Lempäälä • Vesilahti • Nokia • Pirkkala